

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
FAKULTETI EKONOMIK

MSc. Luljeta Gllgjani

**POLITIKA FISKALE DHE RRITJA EKONOMIKE NË
VENDET NË TRANZICION TË EVROPËS JUGLINDORE**

PUNIMI I DOKTORATËS

Prishtinë, 2022

UNIVERSITY OF PRISHTINA
ECONOMY FACULTY

MSc. Luljeta Glllogjani

**FISCAL POLICY AND ECONOMIC GROWTH IN
TRANSITION COUNTRIES OF SOUTHEAST EUROPE**

DOCTORAL THESIS

Prishtina, 2022

UNIVERSITETI I PRISHTINËS
FAKULTETI EKONOMIK

MSc. LULJETA GLLOGJANI

**POLITIKA FISKALE DHE RRITJA EKONOMIKE NË
VENDET NË TRANZICION TË EVROPËS JUGLINDORE**

PUNIMI I DOKTORATËS

Mentori: Prof.Asoc.Dr. Driton Balaj

Prishtinë, 2022

ABSTRAKTI

Politika fiskale japë një kontribut të rëndësishëm në rritjen ekonomike, ndihmon në sigurimin e stabilitetit makroekonomik, një parakusht thelbësor për rritjen ekonomike. Politika fiskale është një mjet i rëndësishëm për menaxhimin e ekonomisë për shkak të aftësisë së saj për të ndikuar në sasinë totale të produktit të prodhuar, që është bruto produkti vendor.

Në këtë drejtim janë trajtuar çështjet nga pikpamja teorike dhe empirike të cilat lidhen me faktorët fiskal dhe jofiskal në performancën ekonomike, përvojat fiskale të mëparshme të vendeve në tranzicion dhe gjithashtu, janë trajtuar në mënyrë të detajuar zhvillimet fiskale në Kosovë dhe sistemi fiskal i bazuar në përvojat dhe politikat më të mira të Bashkimit Evropian, në mënyrë që të ketë politika fiskale dhe legjislacion sa më të përshtatshëm me atë të BE-së. Studimi ka për qëllim të identifikojë dhe analizojë në mënyrë empirike treguesit kryesorë që ndikojnë në rritjen ekonomike nga ana e politikës fiskale. Prandaj, fokusi kryesor i këtij punimi është të analizoj marrëdhënien midis politikës fiskale dhe rritjes ekonomike në vendet në tranzicion të Evropës Juglindore, me qëllim të përcaktimit të indikatorëve specifik të politikës fiskale që kanë ndikim të rëndësishëm në rritjen ekonomike. Faktorët të cilë janë përfshirë në kuadër të studimit si variabla të pavarur janë: të ardhurat qeveritare, të ardhurat tatimore, tatimet direkte, tatimet indirekte, shpenzimet qeveritare, shpenzimet korrente, shpenzimet kapitale, deficitin fiskal, borxhi publik, formimi e kapitalit fiks bruto, eksporti, importi, arsimit fillor, arsimit të mesëm, arsimit të lartë, norma e punësimit dhe norma e inflacionit, dhe variabla e varur është përcaktuar rritja vjetore e BPV -së në përqindje, tregues i rritjes ekonomike. Qasja ekonometrike e përdorur është analiza e regresionit OLS, regresioni me efekte të rëndomta dhe regresioni me efekte fikse. Rezultati i testit Hausman na sugjeron se modeli adekuat është regresioni me efekte fikse (FE). Prandaj, të gjeturat sipas regresionit FE e vërtetojnë se të ardhurat qeveritare, tatimet indirekte, shpenzimet qeveritare, shpenzimet korrente, deficitin fiskal, eksporti, importi, dhe arsimit të lartë kanë ndikim të rëndësishëm në rritjen ekonomike. Ndërsa variablat: të ardhurat tatimore, tatimet direkte, shpenzimet kapitale, borxhi publik, formimi i kapitalit fiks bruto, norma e inflacionit, norma e punësimit, arsimit fillor dhe arsimit të mesëm kanë rezultuar të mos jenë të rëndësishme në rritjen ekonomike. Analizimi përmes modelit ekonometrik mundësoi në vërtetimin e hipotezave, arritjen e objektivave të vendosura në

këtë punim dhe arritjen e qëllimit final, duke ofruar dëshmi empirike që roli i politikës fiskale është shumë i rëndësishëm për të inkurajuar rritjen ekonomike.

Prandaj, ky studim synon të japë vlerësime dhe rekomandime të zbatueshme për politikëbërësit për të përmirësuar ekonominë duke kontribuar në rritjen e mirëqënies ekonomike nëpërmjet hartimit të politikave të favorëshme fiskale dhe për të ruajtur ritme të qëndrueshme rritjeje.

***Fjalët kyçe:** Rritja ekonomike, Politika fiskale, Shpenzimet qeveritare, Të ardhurat nga tatimet.*

ABSTRACT

Fiscal policy contributes significantly to economic growth and helps maintain macroeconomic stability, a necessary requirement for economic growth. Fiscal policy is a critical instrument for economic management since it has the capacity to affect the entire amount of product produced, referred to as gross domestic product.

In this regard, issues are addressed from the theoretical and empirical point of view which are related to fiscal and non-fiscal factors in economic performance, previous fiscal experiences of countries in transition and also, are addressed in detail fiscal developments in Kosovo and the fiscal system based on best practices and policies of the European Union, in order to have fiscal policies and legislation as compatible with that of the EU. The purpose of this study is to identify and empirically analyze the key indicators affecting economic growth as a result of fiscal policy. Thus, the primary objective of this research is to analyze the relationship between fiscal policy and economic growth in Southeast European transition countries to determine specific fiscal policy indicators that have a significant impact on economic growth. Factors that are included in the study as independent variables are: government revenues, tax revenues, direct taxes, indirect taxes, government expenditures, current expenditures, capital expenditures, fiscal deficit, public debt, gross fixed capital formation, Exports, imports, primary education, secondary education, higher education, employment rate and inflation rate, and the dependent variable is defined as the annual GDP growth in percentage, an indicator of economic growth. The econometric approach used is a OLS regression analysis, ordinary effects regression, and fixed effects regression. The result of the

Hausman test suggests that the adequate model is fixed-effect regression (FE). Therefore, the findings by FE regression confirm that government revenues, indirect taxes, government expenditures, current expenditures, fiscal deficit, exports, imports, and higher education have a significant impact on economic growth. While the variables: tax revenues, direct taxes, capital expenditures, public debt, gross fixed capital formation, inflation rate, employment rate, primary education and secondary education have turned out not to be significant in economic growth. The analysis through the econometric model enabled the validation of the hypotheses, the achievement of the objectives set in this paper and the achievement of the final goal, providing empirical evidence that the role of fiscal policy is very important to encourage economic growth.

Therefore, this study aims to provide applicable assessments and recommendations for policymakers to improve the economy by contributing to increased economic well-being through the design of favorable fiscal policies and to maintain sustainable growth rates.

Key words: *Economic growth, Fiscal policy, Government expenditures, Tax revenues.*